LUKU LITE

TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄN VUOSIKERTOMUS 2017

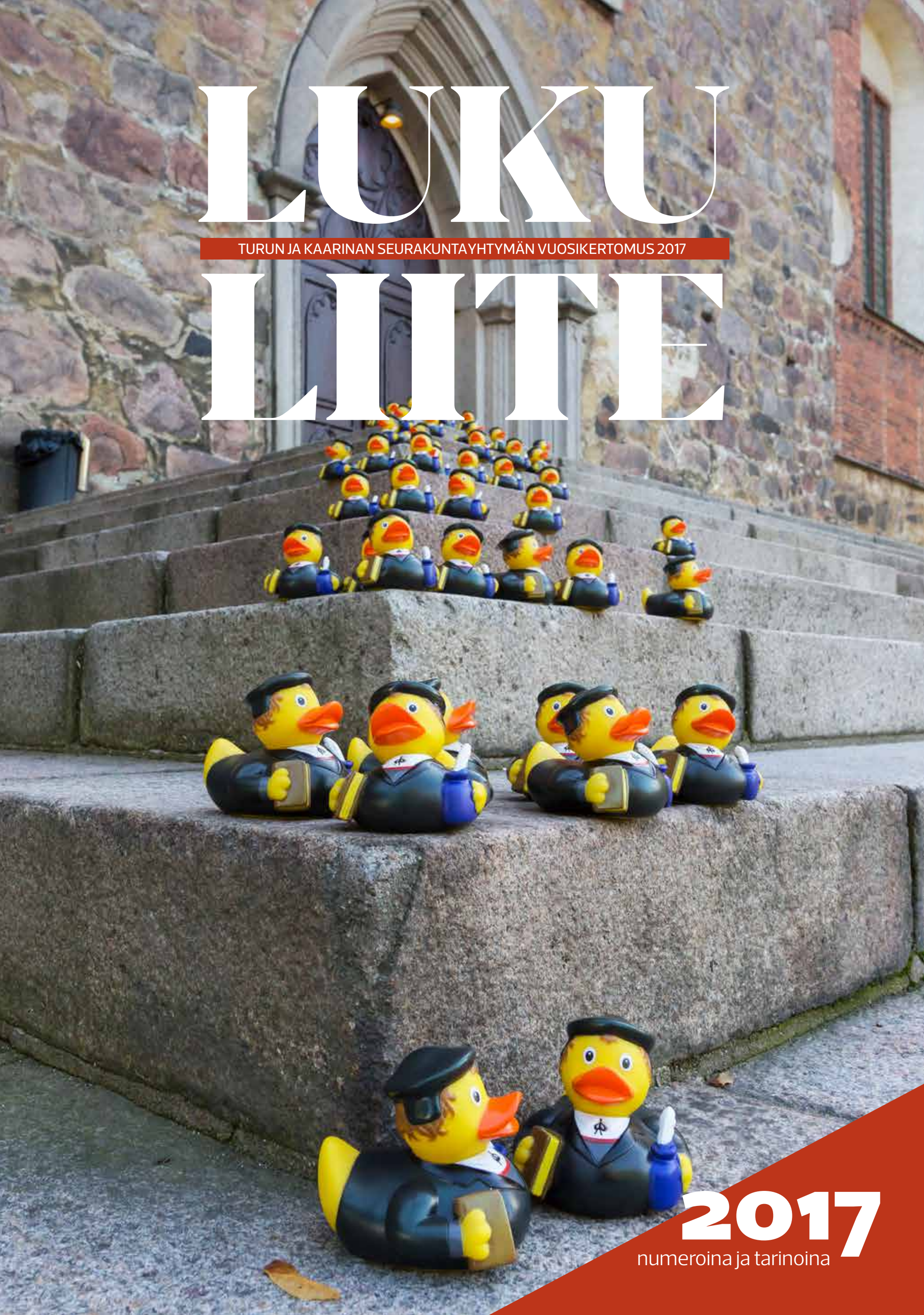

2017
numeroina ja tarinoina

PÄÄKIRJOITUS | HANNU KALLIO

Kirjoittaja on Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän hallintohtaja.

Ykkönen on seurakuntalainen

Yksin oleminen on aika ajoin ilmetessään ylellisyyttä, mutta joskus ihmiskontakti on kullan arvoinen.

Seurakunnan toiminnassa tehokkuus on samalla tavalla tärkeää kuin muuallakin yhteiskunnassa. Seurakuntien tehokkuusajattelussa on kuitenkin armollinen erikoisuus. Vertaus sadan pärjäävän lampaan jättämisestä ja yhden kadonneen etsimisestä puhuttelee omaatuntoamme tänäkin päivänä.

Yksittäisen ihmisen hätä, oli se aineellista tai henkistä, menee vakiintuneen toimintarutiinin edelle. Suuri osa työstä on kuitenkin ihmisten iloon ja arkeen osallistumista.

Toimintamme kohteena ei ole joukko tuntemattomia, joilta haluamme jotakin. Päämääränä on ihmisen kohtaaminen yksilönä, sellaisena kuin hän itse itsensä määrittelee.

Tässä vuosikertomuksessa olemme nostaneet esimerkkejä siitä, mitä me pidämme perustehtävämme mukaisena toimintana. Kun kotiin tulee vieraita, pyrimme siivoamaan ja järjestämään sopivaa tarjottavaa. Samalla tavalla mekin kerromme niistä asioista, joista viime vuonna olimme erityisen iloisia, jopa ylpeitä. Juttujen joukossa on myös niitä tarinoita, joita emme haluaisi olla jakamassa. Jos vainajan siunaustilaisuuteen ei tule saattajia, herättäköön se meissä kaikissa kysymyksen, mitä on hyvä naapuruus tai mitä on hyvä lähimmäisyys.

Viime vuotta leimasi reformaation, kansankielellä uskonpuhdistuksen 500-vuotisjuhlan teema. Yritimme kertoa kaupunkilaisille ja erityisesti omille jäsenillemme siitä, mitä kristillinen usko voisi merkitä tänä päivänä.

Yksilö tärkeä, mutta myös yhteisö ja sen yhteenkuuluvaisuus ja tuki ovat tärkeitä. Martti Lutherin innoituksesta syntynyt suomalainen tapa uskoa yhdessä moniäänisesti on hyvä tapa uskoa. Maailman onnellisimman kansakunnan hienoimman kaupunkiseudun seurakuntalaiset ovat tänäkin vuona toimintamme keskiössä. ●

Seurakunnat mukana kriisiavussa

Turun traagiset puukotukset syksyllä 2017 saivat myös seurakunnat liikkeelle. Tuomiokirkon ovet olivat auki ja tarjolla oli henkistä tukea ja hartaushetki jo kyseisen päivän iltana. Muutenkin seurakunnat olivat osaltaan auttamassa: Turun kaupungin kriisiryhmissä on mukana myös seurakuntien työntekijöitä.

Puukotus sai aikaan myös sen, että seurakuntien kriisiohjeita päivitettiin niin, että kirkon työntekijät olisivat entistä paremmin selvillä, mitä heiltä kriisitilanteissa odotetaan. ●

Tuomiokirkossa laulettiin virsimaraton

Viime vuoden toukokuussa veisattiin Tuomiokirkossa varsin antaumuksellisesti, kun siellä laulettiin yhteen putkeen koko virsikirja läpi. Urakka alkoi virrestä numero yksi, joka on Hoosianna. Virsiä on kaikkiaan 979, joten hommaan meni 51 tuntia. Seurakunnan omat kanttorit eivät hankkeeseen riittäneet, mutta apuvoimia oli haalittu muualta Suomesta, urkureita oli toistakymmentä ja yhden soittajan tuuri kesti kaksi tuntia. Tilaisuuden ideoija kanttori **Anu Åberg** kertoo, että yleisöä oli paikalla koko ajan, yön pimeinä hetkinäkin:

– Jossain vaiheessa oli vain yksi veisaaja ja hän kertoi, että olisi halunnut lähteä syömään mutta ei voinut jättää kirkkoa yksin, joten veisasi sitten vain. Onneksi pian tuli paikalle muitakin. Laulajia tuli myös muualta, ainakin yksi ihminen peräti Oulusta saakka. ●

Jääkiekkomatsiin koko seurakunnan voimin

Mikaelinseurakunnassa on jo vuosia tavattu kutsua uusia seurakuntalaisia tutustumaan toisiinsa ja seurakunnan väkeen erilaisiin tilaisuuksiin, teatteriin, jääkiekkomatsiin tai milloin mihinkin. Viime vuonna tehtiin eräänlainen ennätys, kun seurakunnan kutsuun vastasi 500 uutta mikaelilaista, jotka kävivät yhdessä hurraamassa Tepsiä voittoon.

Kirkkoherra **Jouni Lehikoinen** kertoo, että tässä vuosittaisessa tapahtumassa on ennen matsia kahvit, jossa tällä kertaa olivat haastateltavina **Kalle Kaskinen** ja **Tami Tamminen**. Tami oli myös mukana koko matsin erätaukokommentaattorina.

Ihan putkeen homma ei silti mennyt, sillä Tepsi meni kannustuksesta huolimatta häviämään Ilvekselle. ●

Mia Bäckistä Ruotsalaisen seurakunnan kirkkoherra

Turun ruotsalainen seurakunta sai uuden kirkkoherran vuonna 2017, kun **Björn Öhman** jäi eläkkeelle. Valituksi tuli **Mia Bäck**, joka sai äänistä 83 prosenttia. Bäck on syntynyt 1976 ja vihitty papiksi 2007. Bäck oli aiemmin toiminut Turun ruotsalaisessa seurakunnassa seurakuntapastorina, vs. kappalaisena ja vs. kirkkoherrana.

Seurakunnan noin 9 000 jäsenestä ääni-oikeutettuja on noin 7 200. Turun ruotsalainen seurakunta kuuluu Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymään ja Porvoon hiippakuntaan. ●

Päivi Leinolasta Vuoden Lastenohjaaja 2017

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän lastenohjaaja **Päivi Leinola** valittiin vuoden lastenohjaajaksi 2017. Kirkon Lastenohjaajat ry:n tunnustus jaettiin toista kertaa.

Leinola ohjaa työssään koululaisten iltapäivätoimintaa, päiväkerhoa, perhekahvilaa sekä toimii seurakunnan ja seurakuntayhtymän Kasvatusasiain keskuksen välisenä yhteyshenkilönä. Valintaperusteiden mukaan Leinola kohtaa lapset ja heidän perheensä jokaista huomioiden ja arvostaen. Hän osaa käsitellä aihetta kuin aihetta lapsen tasolla, mielenkiintoisesti ja eri metodein. Hän on aidosti läsnä jokaisessa tilanteessa ja on omalla toiminnallaan tehnyt kirkkoa helposti lähestyttäväksi. ●

Vuoden kanttoriksi Marko Hakanpää

Mikaelinseurakunnan Marko Hakanpää valittiin vuoden 2017 kanttoriksi. Perusteena oli muun muassa, että hän on johtavia urkumusiikin edistäjiä Suomessa. Hakanpää onkin tuttu esimeriksi vappupäivän urkukonserteista sekä ylläpitämästään häämusiikkisivustosta. Hakanpään säveltämä "Trumpettisävelmä" on yksi suosituimmista häämarsseista. ●

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vuosikertomus 2017

Kustantaja ja julkaisija
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
Toimikunta
Tuija Alihaanperä, Mia Bäck, Paula Heino, Teemu Hälli, Jaana Hörkkö, Hannu Kallio, Mervi Sipilä

Teksti:
Roope Lipasti
Kuvat:
Timo Jakonen
Taitto
Eveliina Sillanpää, Mari Mero

Kannessa
500 ympäri Turkua piilotettua Luther-ankkaa juhlistivat reformaation merkkivuotta.

Vierellä kulkija

Oppilaitospappi Tiina Hallikainen haluaa tarjota opiskelijoille ja henkilökunnalle suoritusvapaan alueen.

114 SIELUNHOITO-KESKUSTELUA

Turussa on kolme oppilaitospappia ja yksi heistä on **Tiina Hallikainen,** joka työskentelee erityisesti yliopiston väen kanssa – niin opiskelijoiden kuin henkilökunnankin. Työstä iso osa on vierellä kulkemista ja tukemista. Autetaan, kun on opinnoissa tai laajemmin elämässä murheita:

– Kirkollisessa kontekstissa kun ollaan, niin keskusteluiden nimi on sielunhoito ja usein niissä hengellisyys ja uskonto ovatkin läsnä. Mutta paljon puhutaan myös ihan tavallisista opiskeluun liittyvistä haasteista, elämäntilanteesta, elämän valinnoista, siitä mitä elämältään haluaa, ihmissuhteista ja niin edelleen. Toisaalta kun papin kanssa puhutaan, siinä on aina läsnä myös se kolmas osapuoli, Hallikainen sanoo ja jatkaa:

– Yksi iso asia, josta meidän kanssa puhutaan, on suru: sille ei välttämättä oikein löydy tilaa opiskelumaailmasta. Ystävien voi olla vaikea ymmärtää sitä. Me voimme antaa surulle aikaa ja tilaa.

Sielunhoitokeskusteluja on aika paljon. Kun Hallikainen aloitti työssään viime vuoden huhtikuussa, joulukuun loppuun mennessä niitä oli ollut 114:

– Oli suorastaan yllättävää, kuinka ennakkoluulottomasti meidän kanssa tullaan puhumaan. Sellaisetkin ihmiset, jotka eivät kuulu kirkkoon, ovat halunneet tulla juttelemaan.

Osasyy uskallukselle voi olla siinäkin, että oppilaitospapit ovat helposti tavoitettavia. Muualla voi joutua jonottamaan pitkäänkin ennen kuin pääsee vastaanotolle. Oppilaitospapit myös tekevät yhteistyötä muun muassa Yli-oppilaiden terveydenhoitosäätiön ja yliopiston psykologien kanssa:

– Jos jollakin on vakavia ongelmia, me ohjaamme eteenpäin. Me emme yritä ratkoa asioita, joita emme osaa. Koska hoitoon on toisaalta vaikea päästä, me voimme tarjota ensiapua, läsnäoloa, kuuntelua.

Tarvetta kaikenlaiselle avulle on siksikin, että opiskelijoiden mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet paljon. Hallikainen arvelee, että sillä voisi olla jotain tekemistä sen kanssa, että opiskeluiden puitteet ovat aika lailla kiristyneet.

– Ennen oli enemmän aikaa tuumailla elämää ja tavoitteitaan ja saattoi toisinaan jopa ottaa vähän omaa aikaa. Nykyään se ei oikein käy.

Toinen tärkeä oppilaitospappien työ on olla näkyviä. Täytyy olla mukana kaikenlaisissa tapahtumissa, jotta opiskelijat ja henkilökunta tietäisivät, että he ovat olemassa.

– Some on tietysti tärkeä kanava ja lisäksi teemme paljon yhteistyötä opiskelijapalvelujen, tutortoiminnan, yliopiston hyvinvointipalvelujen ja vastaavien kanssa. Keskeinen osa työtä on verkostoitua.

Hallikaisen mielestä akateemisessa maailmassa työskenteleminen on mielenkiintoista ja haastavaa:

Jo opintojen aikana varustauduin tekemään työtä sellaisten ihmisten kanssa, jotka eivät välttämättä ole niin kirkko-orientoituneita. Heitä on yliopistolla paljon. Täällä ei voi olettaa, että on aina tervetullut joka paikkaan, mutta otan sen kiinnostavana haasteena, eikä se ahdista minua. On hauskaa olla tekemisissä eri lailla ajattelevien ihmisten kanssa.

Muuten oppilaitospapin työn ydin on aika samaa kuin muuallakin kirkossa:

– Papin työssä on aina hienointa ihmisten kohtaaminen ja se luottamus, kun saa kuulla heidän elämäntarinoitaan. Yliopisto on sitten vielä näköalapaikka ylipäänsä koko yhteiskuntaan ja ajankohtaisiin kysymyksiin. Ajattelen myös, että me tarjoamme täällä jonkinlaisen vastapainon suorittamiselle. Meillä ei tarvitse olla enempää kuin on. ●

Kampuskappeli sijaitsee Ylioppilastalo C:ssä.

Kauneimmat joululaulut soivat 60 paikassa

Kauneimmat Joululaulut -tapahtumat ovat juurtuneet pysyvästi turkulaistenkin sydämiin. Viime jouluna näitä yhteislaulutilaisuuksia järjestettiin jo 45. kerran. Kaikkiaan Turussa ja Kaarinassa Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksia oli tarjolla peräti 60.

Hansatorilla laulettiin nyt toista kertaa, tällä kertaa **Jipun** johdolla. Myös yökukkujille oli tarjontaa: Mikaelinkirkon perinteeksi muodostunut yön kauneimmat joululaulut oli edelleen suosittu.

Suomen Lähetysseuran ylläpitämän "Kauneimmatjoululaulut.fi" -sivuston äänestyksessä suomalaisten ykkössuosikiksi nousi jälleen **Otto Kotilaisen** ja **Sakari Topeliuksen** "Varpunen jouluaamuna". Hopealle nousi **Kalervo Halosen** ja **Vexi Salmen** "Sydämeeni joulun teen" ja kolmanneksi **Pekka Simojoen** "Tulkoon joulu". Ääniä annettiin noin 11 000. ●

Tuomiokirkossa riittää katsottavaa

Info
Seurakuntayhtymässä on Tuomiokirkon lisäksi neljä muutakin tiekirkkoa: Maarian kirkko, Pyhän Katariinan kirkko, Mikaelinkirkko sekä Piikkiön kirkko.

62 275

Suomen suosituin tiekirkko

– Hautauskulttuuri on asia, joka tuntuu kiinnostavan ihmisiä paljon. Esimerkiksi, että kuinka paljon Tuomiokirkkoon on haudattu ihmisiä. Luku on yllättävän suuri: noin 4 500. Kirkossa on 90 muurattua hautaholvia ja niiden lisäksi multahautoja. Sisälle kirkkoon haudattiin ihmisiä 1300-luvulta 1700-luvun loppuun, joten siitä se luku sitten tulee, kertoo Tuomiokirkon ylivahtimestari **Marja Routi**, kun häneltä kysyy, mistä kirkon 62 275 kesäajan vierailijaa erityisesti ovat kiinnostuneita.

Ja onhan siellä toki paljon muutakin nähtävää. Ei ihme, että Tuomiokirkko on tuolla kävijämäärällä Suomen suosituin tiekirkko.

Tiekirkkoja on kaikkiaan noin 260 ympäri maan. Se tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että kirkkojen ovet ovat auki vähintään kesä-, heinä- ja elokuussa. Tarkoituksena on, että voi tutustua kirkon kulttuurihistorialliseen puoleen, mutta tietenkin ne tarjoavat myös mahdollisuuden hiljentymiseen. Tiekirkkoja mainostetaankin "Taivaallisina taukopaikkoina".

– Tuomiokirkossa varmaan riittäisi vierailijoita ilman Tiekirkko-statustakin, mutta me haluamme olla kannattamassa tätä ideaa ja vähän senkin takia olemme mukana, Routi kertoo.

Hän on itsekin innokas tiekirkkobongari:

– Kun olen lomalla, käyn paljon muissa kirkoissa, niin uusissa kuin vanhoissa. Minulla on moottoripyörä, jolla kierrän, ja ne kirkot ovat myös usein mukavien ja mielenkiintoisten ajoteiden varsilla. Tapanani on ottaa aina jokin kuva sellaisesta asiasta, joka minua juuri siinä kirkossa viehätti tai joka jäi mieleen. Se voi olla vaikka maisemakin, sillä kirkot on usein rakennettu aika hienoille paikoille.

Tiekirkkouteen kuuluvat myös opastukset. Tuomiokirkossa on seurakuntayhtymän puolesta kesällä opastus kerran viikossa:

– Siinä korostuu kulttuurihistoria – keskiaika ja kaupungin kehittyminen kirkon ympärille. Ne ovat erityisiä asioita juuri Tuomiokirkossa. Sehän on Suomen ainoa keskiaikainen piispankirkko, Routi kertoo.

Nämä maksuttomat opastukset ovat keskiviikkoisin heti kello 14 alkavan kesämusiikkikonsertin jälkeen. Myös konserttiin on vapaa pääsy, musiikki on yleensä kesäistä ja vähän kevyempää, instrumentit vaihtelevat.

Lisäksi kirkossa järjestetään opastuksia kaupungin toimesta: Tuomiokirkko kuuluu yhtenä kohteena Turun kiertoajeluun, ja niitä kierroksia järjestetään kuutena päivänä viikossa.

– Teemaopastuksiakin järjestetään vaihtelevasti, niistä voi hakea tietoa seurakuntayhtymän sivuilta tai Lilja-lehdestä. Keskiaikamarkkinoiden aikaan on lisäksi keskiaikaopastus Tuomiokirkkoon. Teemaopastukset yleensä maksavat hieman.

Toki kirkkoon voi tutustua myös omatoimisesti, apuvälineitä löytyy kännykästä: kaikissa kappeleissa on QR-koodi, jonka skannaamalla saa tietoja kyseisistä hautapaikoista. Myös yleisempää infoa löytyy. Esimerkiksi hautakierros on neljällä eri kielellä.

Sakasti pelasti veistokset

Ylivahtimestarin Tuomiokirkkotärppeihin kuuluvat itsestään selvästi kappelit:

– Ne ovat tietenkin kiinnostavia – kaikki ne henkilöt ja heidän historiansa. Ja lisäksi haudat ovat varsin näyttäviä.

Toinen, mihin kannattaa tutustua, on Tuomiokirkkomuseo. Se on auki joka päivä klo 9–18 paitsi jumalanpalvelusten ja konserttien aikana. Sisäänpääsymaksu on kaksi euroa (eläkeläisiltä ja opiskelijoilta euron).

– Museosta voisi mainita vaikka Ejbyn kalkin. Itse ehtoolliskalkki on hyvin kaunis, mutta sillä on myös mielenkiintoinen tarina. Se on turkulaisen hopeasepän aikanaan tekemä, mutta tanskalaisen Otto Rydin ja hänen merirosvojensa sittemmin varastama. Se päätyi Tanskaan Ejbyn seurakuntaan, mikä oli ehkä lopulta hyvä asia, koska tästä syystä Kustaa Vaasa ei päässyt siihen käsiksi ja se säilyi. Tanskalaiset lahjoittivat sen takaisin Tuomiokirkkoon, kun Suomi itsenäistyi. Vastalahjaksi lähetettiin Ejbyhyn siitä kopio, joka on käytössä edelleen.

Museosta löytyy myös esimerkiksi vanhoja keskiaikaisia puuveistoksia, jotka ovat alun perinkin Tuomiokirkosta.

– On aika hämmästyttävää, että ne ovat säilyneet jopa Turun palosta. Patsaat olivat sakastissa säilössä, koska reformaatio oli ajanut ne pois kirkkosalista.

Sanan seppä vie Agricolan ajan Tuomiokirkkoon

Vuonna 2017 vietettiin reformaation merkkivuotta, mikä näkyi Turussa monin tavoin, olihan Turku Suomessa reformaation keskipiste, Agricolakin kun eli täällä suurimman osan elämästään. Yksi merkkivuoden jutuista oli ja on Tuomiokirkkoon tehty Sanan seppä -sovellus, joka on eräänlainen virtuaalikierros Tuomiokirkossa. Tai sekä että – ehkä parempi on puhua lisätystä todellisuudesta. Kirkossa kierretään tabletin opastuksella, sen kameran kautta päästään mukaan tarinaan, jossa on kahdeksan eri kohtausta. Puolen tunnin kierroksella voi muun muassa osallistua keskiaikaiseen piispan vihkimiseen tai Agricolan ja koulupoikien tapaamiseen.

Kierros vaatii tabletin, johon ladataan ohjelma – tabletteja saa panttia vastaan myös lainaksi kirkolta.

Kun palo sitten syttyi, kaikki mikä oli kirkkosalissa, menetettiin, mutta sakastin ovi kesti. Se on vankka puuovi, joka on metallia kirkkosalin puolelta. Edelleen on nähtävissä, miten puu sisäpuolelta on hieman tummunut kuumuudesta, Routi kertoo. ●

500 vuotta reformaatiota

Puoli vuosituhatta teeseistä. Turussakin juhlittiin näyttävästi reformaation merkkivuotta. Pitkin vuotta oli lukuisia erilaisia tapahtumia, joita tuotettiin yhdessä kaupungin ja seurakuntayhtymän kanssa. Juhlat huipentuivat marraskuussa Logomossa, johon musiikin, tanssin ja tarinoiden lisäksi toi tervehdyksen tasavallan presidentti **Sauli Niinistö**. Pääjuhlaan osallistui 1700 ihmistä ja siellä oli 150 esiintyjää. ●

Kirkkopäivillä kävi 16 000 ihmistä

Vuosi sitten toukokuussa Turussa vietettiin ihanassa säässä kirkkopäiviä kymmenen vuoden tauon jälkeen. Kolmen päivän aikana lukuisissa tilaisuuksissa oli kaikkiaan 50 000 kävijää – tosin sama ihminen osallistui useampaan juttuun, joten kirkkokansaa oli liikkeellä 16 000.

Kirkkopäivien lisäksi kaupungissa järjestettiin samaan aikaan Valtakunnalliset Lähetysjuhlat sekä ruotsinkielisten Ekumeeniset kirkkopäivät. Myös Euroopan uskontojohtajat kokoontuivat viikonloppuna Turussa – kokouksen lopuksi järjestettiin Uskontojen rauhakävely, jolle osallistui yli 600 ihmistä, mukana myös pääministeri.

Kirkkopäivät mahdollisti monilukuinen vapaaehtoisten joukko. Yksi heistä oli turkulainen **Pirjo Immonen**. Hän on aktiivinen seurakunnan vapaaehtoinen, mutta Kirkkopäivien osalta tämä oli nyt ensimmäinen kerta:

– Olin Logomossa toivottamassa ihmisiä tervetulleeksi ja opastamassa missä mitäkin tapahtui. Ja tietenkin kun olen ikäni Turussa elänyt, kerroin mitä kaupungilla voisi ja kannattaisi käydä katsomassa. Logomossa oli seminaareja, iso ruokailu, myyntipisteitä, kaikenlaista vilinää. Presidenttikin kävi.

Immonen oli sen verran kiinni työn touhussa, ettei itse ehtinyt kauheasti osallistumaan itse ohjelmaan. Yksi kohokohta oli kuitenkin ylitse muiden:

– Olen vuosia ollut mukana Mikael-teatterissa ja nyt kun Kirkkopäivillä esitettiin Luther-näytelmä ja Lutherin vaimoa esittänyt näyttelijä ei päässyt-kään, niin minä paikkasin häntä. Aika nopealla aikataululla piti oppia vuorosanat, mutta se oli mieleenpainuva juttu. Sattumalta olin myös lukenut hänestä – Katharina von Borasta – kertovan elämäkerran vastikään.

Vapaaehtoistyö on Immoselle rakas harrastus:

– Minulla on eläkeläisenä paljon aikaa ja tykkään kohdata ihmisiä. Saan aina hirmuisen hyvän mielen, jos voin auttaa muita. Vapaaehtoistyö on sydäntäni lähellä, olen ollut mukana vaikka missä, vähävaraisten jouluruokailuissa, Yhteisvastuukeräyksissä ja sen sellaisissa. ●

146 450 tapaa olla seurakuntalainen

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä oli viime vuoden lopussa 146450 seurakuntalaista. Joku on tietenkin aktiivisemmin mukana, joku vähemmän, mutta jollain lailla kirkko on varmasti jokaista koskettanut. Yksi osallistuu jumalanpalveluksiin, toinen joulukirkkoon, kolmas lastensa kautta, kun he käyvät vaikka partiossa.

Vuonna 2017 Turussa ja Kaarinassa kastettiin 949 vauvaa. Suosituimmat tyttöjen nimet olivat Emilia, Isla, Olivia ja Sofia. Poikien puolella Elias, Eino, Leo ja Väinö. Ikähaarukan toisessa päässäkin riitti virtaa: Vähintään satavuotiaita seurakuntalaisista oli 38 – naisia heistä valtaosa. Ikäennätystä piti 107-vuotias Maarian seurakuntalainen. Miesten sarjassa ikämestaruus irtosi 102 vuoden kunnioitettavalla iällä.

Turun alueella kirkkoon liittyivät ahkerimmin 20–39-vuotiaat. Eniten liittyjiä oli Maarian seurakunnassa ja kakkoseksi kiri Mikael – molemmat ovat toki myös suuria seurakuntia.

Joulukirkko ja lastenkerhot

Yksi yhtymän alueen seurakuntalaisista on **Niko Aaltonen**, joka työskentelee Turun kaupungilla palvelupäällikkönä. Aaltonen on monessa suhteessa melko tavallinen martinseurakuntalainen: hän käy joulukirkossa – kauneimmat joululaulut ovat Martissakin hittitapahtuma – ja hänen lapsensa ovat käyneet aikanaan seurakunnan kerhossa. Nyt viimeksi Aaltosen perheessä on niin ikään oltu seurakunnan tapahtumassa mukana lasten kautta: vanhempi tytär oli seurakunnan kymppisynttäreillä, ja nuorempi pääsi kotiseurakunnassa katsomaan nukketeatteria nelivuotissynttäreidensä kunniaksi.

Mutta Niko Aaltonen on silti ehkä hiukan tavallista aktiivisempi marttilainen, sillä hän on ollut mukana seurakuntaneuvostossa ja kirkkovaltuustossa enemmän tai vähemmän 90-luvulta saakka. Tällä hetkellä hän on kirkkovaltuuston jäsen:

– Minua kiinnostaa vaikuttaa asioihin ja lisäksi minua on myös ihan pyydetty mukaan, koska on tärkeää, että kirkonkin päättäjissä on myös ihmisiä, joilla on kokemusta päätöksenteosta esimerkiksi kuntapuolelta. Arvostan kirkkoa hyvin paljon jo ihan sen historiankin tähden. Ahkeruus, täsmällisyys, koulutuksen vaaliminen – ei meillä olisi näin hyvää ja tasa-arvoista yhteiskuntaa ilman kansankirkon vaikutusta.

Ketterä ja avoin kirkko

Aaltosen mielestä kirkkoon kannattaa kuulua, koska paljon hyvää jäisi tekemättä, ellei kirkkoa olisi:

– Minun kirkkoni on avoin ja ketterä, tasa-arvoinen ja elää tätä päivää. Kirkossa täytyy olla matala kynnys ja monenlaista toimintaa. Joku menee jumalanpalvelukseen mutta myös ne muut asiat ovat ihan yhtä tärkeitä, vaikka partio tai jollekin miesten saunaillat – on monia tapoja olla seurakuntalainen ja osallistua seurakunnan elämään. Myös yksinäisyyden poistamisessa tai lievittämisessä kirkko voi olla tärkeä. Yhteisöllisyyttä kaivataan yhä enemmän, yhdessä tekemistä – ja juuri sitä seurakunnat tarjoavat. ●

Maarian seurakunnassa jaettiin yli 26 000 ruokakassia

Melkein joka toinen päivä – niin usein jaettiin viime vuonna ruokakasseja Maarian seurakunnan alueella. Kaikkiaan ruuanjakopäiviä kertyi 161 ja jaettuja ruokakasseja 26 088. Jonossa oli paljon äitejä, jotka ovat hakemassa ruokaa perheilleen, samoin eläkeläisiä ja opiskelijoita kävi paljon. Ylipäänsä ruokaa hakevat aivan tavalliset ihmiset ja tarve avulle kasvaa jatkuvasti.

Ruoka saadaan lahjoituksina kaupoilta ja valmistajilta sekä myös yksityisiltä juuresten viljelijöiltä. Ruoan lisäksi jaetaan myös esimerkiksi nuorten vaatteita sekä tietenkin tarjotaan mahdollisuutta keskusteluun. Seurakunta jakaa ruokaa yhteistyössä Operaatio Ruokakassin ja Turun Katulähetyksen kanssa. Maariassa (Halisissa, Jäkärlässä ja Runosmäessä) on kolme ruuanjakopistettä ja yli 80 vapaaehtoista. ●

30

CCI kasvoi kolmekymppiseksi

Poikakuoro CCI tuli miehen ikään ja piti 30-vuotisjuhlakonsertin Tuomiokirkossa viime lokakuussa. CCI:n laulajat tosin ovat edelleen nuorempia: ikähaarukka on kahdeksasta kahteenkymmeneen, kaikkiaan kuorolaisia on kolmisenkymmentä.

Kuoro on vuosien varrella niittänyt mainetta niin kotimassa kuin ulkomaillakin. Kuoron pitkäaikainen johtaja **Heikki Rainio** kertoo, että poikakuoron avulla päästään sellaisen ohjelmiston pariin, joka on kestänyt jo satoja vuosia:

– Kun lähdin mukaan parikymmentä vuotta sitten, en osannut kuvitellakaan, mihin kaikkeen poikakuoro antaa mahdollisuuksia. Olemme päässeet tekemään isoja kirkkomusiikkiteoksia alusta loppuun. Samalla poikakuoroperinne on juurtunut Turkuun. ●

10+

Apua parisuhteeseen

Seurakuntien perheasiain neuvottelukeskus auttaa, kun parisuhde on solmussa.

– Saamme paljon palautetta ja se on aina hyvää, kymppi plus on asiakkaiden antama numero, sanoo perheasiain neuvottelukeskuksen vastaanottosihteeri **Katja Koskinen**.

10 + on hyvä koulunumero, varsinkin kun asiat, joissa pariskuntia autetaan, ovat vakavia, surullisia ja usein hyvinkin hankalia: vuorovaikutusongelmia, eroasioita, uskottomuutta, elämänvaihekysymyksiä, psykososiaalisia murheita – mitä nyt elämä kullekin eteen heittää.

– Pääsääntöisesti tullaan pariskuntana. Sitten voidaan toki sopia, jos jossain vaiheessa käydään myös yksittäin. Toisinaan käy niin, että jompikumpi tulee ensin yksin, kun toinen ei suostunut mukaan mutta suostuu myöhemmin – ja on yleensä hyvin tyytyväinen, että uskalsi, Koskinen kertoo.

Viime vuonna parisuhde- ja perheasioista kävi keskustelemassa 520 naista ja 407 miestä. Kaikkiaan siis 927 asiakasta. Yksilöneuvotteluja oli viime vuonna 2128 ja parineuvotteluja 2398.

– Riippuu pariskunnasta tai ihmisestä, kuinka monta kertaa käydään. Joillekin riittää kerta, jotkut käyvät monta kertaa. Yleisin on varmaankin jotain yhden ja kymmenen käynnin välillä, Koskinen kertoo.

Suurin ikäryhmä perheasiain neuvottelukeskuksessa ovat 30-50 -vuotiaat. Mielenkiintoista on, että yhteydenotoista suuri osa tulee miehiltä – suurin piirtein puolet, vaikka ehkä voisi olettaa, että naiset ovat tällaisissa asioissa aktiivisempia.

Itse apu on kuuntelua ja keskustelua, sitä että kumpikin saa puhua ja ulkopuolinen voi vähän ohjata ja osaa kysyä oikeita kysymyksiä:

– Pariskunta saattaa myös saada pieniä kotitehtäviä, vaikkapa lukemista tai pieniä harjoituksia. Usein apua lähdetään hakemaan valitettavan myöhään, kun asiat jo ovat solmussa. Tai kun ero on jo päällä. Kannattaisi uskaltaa tulla aikaisemmin, Koskinen muistuttaa.

Kirkon keskusteluapu kelpaa

Kirkon keskusteluapu, joka ennen tunnettiin nimellä Palveleva puhelin, on vuodesta toiseen suuri apu ihmisille. Viime vuonna Turun alueella käytiin noin 3500 puhelinkeskustelua, minkä lisäksi nettiin ja chattiin tuli 707 yhteydenottoa. Päivystäjiä tällä alueella oli 109, ja toiminnanjohtaja **Päivi Mäntylä** hoiti 146 työnohjausta.

Keskusteluaiheet olivat pääasiallisesti ennallaan eli puhuttiin ihmissuhteista, arjen tilanteista, mielen hyvinvoinnista, terveyden ja sairauden kysymyksistä ja yksinäisyyden kokemuksista. Chat kaksinkertaisti keskustelumääränsä eli verkkoauttamisen puolella on voimakasta kasvua.

Lisätietoa: kirkonkeskusteluapua.fi

Paiveleva puhelin: 0400 22 11 80. Auttava puhelin on avoinna joka ilta klo 18 alkaen. Pe ja la öinä –03 saakka, muina päivinä klo 01 saakka.

Perheasiain neuvottelukeskuksessa järjestetään myös eroryhmiä pari kertaa vuodessa – ne ovat vertaistukiryhmiä. Lisäksi on tarpeen mukaan parisuhderyhmiä – ne taas ovat ryhmiä, joissa pohditaan ja vahvistetaan parisuhdetta. ●

Kirkkokoiranelämää

2,9
KILOA

Seurakunnan karvaisin työntekijä Muksis viihtyy kaikkien kanssa.

Kutimet suihkivat Poikluoman seurakuntakodilla, kun käsityöpiiri tekee vaatteita TYKSin vastasyntyneille, kastesukkia tai vaikka peittoja Afganistanin ja Etiopian hädänalaisten hyväksi. Mutta tällä kertaa on myös pieni, tarkkaan ottaen 2,9-kiloinen, sivushow. Pöydällä nimittäin vilistää puolitoistavuotias yorkshirenterrieri **Muksis**, joka on innoissaan, kun on taas päässyt ompeluseuraan.

Tai ei Muksis ehkä niinkään ompeluksista välitä, mutta siitä, että se tietää saavansa rouvilta herkkuja. Jokaisessa kerhossa kun on hyvät puolensa: vastaavasti lapset eivät väsy ikinä silittämään ja leikkimään.

Muksis on Kaarinan seurakunnan ainoa nelijalkainen työntekijä. Muksiksen emäntä, **Anna-Kaisa Leppänen**, toimii seurakunnassa diakoniatyöntekijänä sekä sometiedottajana. Muksis on hänen mukanaan usein töissä ja siitä on tullut Kaarinassa jo pieni julkkis:

– Kun ihmiset näkevät minut he eivät suinkaan kysy, mitä minulle kuuluu, vaan mitä Muksikselle! Leppänen nauraa.

Muksis aloitti hommat viime elokuussa. Sitä ennen vähän katsottiin, miten se – tai häneksi häntä kutsutaan, kun Turussa ollaan – suhtautuu ihmisiin. Että sopiiko hän sellaiseen työhön. Ja sopihan hän. Muksis on... no annetaan emännän kertoa:

– Se on utelias ja iloinen. Äitini sanoo aina, kun mennään jonnekin, että älkää pelätkö, täältä tulee vain tyttäreni ylisosiaalinen koira! Muksis tykkää ihmisistä ja haluaa kontaktia. Leikkisäkin se on. Jaksaa hakea palloa vaikka kuinka pitkään. Kun koululuokassa oli 26 lasta, niin 26 kertaa heitettiin pallo, ja 26 kertaa se haki.

Leppäsellä on kotona toinenkin koira, mutta se on jo aika vanha eikä samalla lailla sosiaalinen kuin Muksis. Kun Leppänen mietti, että haluaisi ottaa toisen koiran, sellaisen joka voisi olla toisinaan töissäkin mukana, hän ajatteli, että saman tien koira voisi toimia myös seurakunnan maskottina. Se voisi olla kirkkokoira ja ihan virallisestikin mukana erilaisissa tilaisuuksissa.

Tuumasta toimeen:

– En oikeastaan ollut ajatellut ottaa näin pientä, kun tässä on vaarana että se jää jalkoihin, mutta hyvin on mennyt. Kun ollaan lasten kanssa, se on aina kiinni, ettei käy vahinkoja, jos vaikka joku lapsi kaatuu päälle.

Muksis ei toki ole joka päivä töissä:

– Meillä on pari kolme kohtaamiskeikkaa viikossa. Se on mukanani joskus mutta ei aina. Ja kun mennään töihin, laitetaan työasu päälle. Siitä se tietää mikä on homman nimi.

Ja palkka?

– Firman piikkiin saa herkkuja – on myös mukava, kun lapset saavat antaa niitä, hekin tykkäävät.

Leppänen kertoo, ettei ainakaan hänen silmiinsä ole osunut toista kirkkokoiraa, joka olisi tällä tavalla aktiivisesti työelämässä. Pääsääntöisesti Muksis on myös otettu Kaarinassa vastaan hyvin:

– Joku oudoksui, kun koira oli kirkossa, mutta paljon on tullut tosi positiivista ja iloista palautetta. Jutun juurtakin riittää aina, Muksiksen kautta on helppo lähestyä muitakin ihmisiä.

Muksiksella alkaa olla myös faneja. Tätä on edesauttanut se, että seurakunta teetti 2 000 postikorttia ja tarroja, t-paitojakin on tulossa. Muksis löytyy myös Facebookista Kaarinan seurakunnan alta ja Instagramista kirkkokaarinassa -hakusanalla. Oman hastagin (#kirkkokoiramuksis) altakin se löytyy. Muksis kun on somessa varsin aktiivinen.

– Ei tähän sen kummempaa koulutusta ole. Se on vain koira. Mutta Englannissa tällaisia koiria käytetään hoitolaitoksissa. Myös me käymme toisinaan laitoksissa vanhuksia katsomassa. Muksis myös osaa olla hienosti: kun esimerkiksi käymme erään alzheimer-potilaan luona ja nostan Muksiksen sänkyyn, se tulkitsee tilanteen ihan oikein ja pysyy kiltisti aloillaan, Leppänen kertoo. ●

SAATTAJIA

0

Silloin tällöin käy niin, että hautajaisiin ei tule ketään. Millaisia sellaiset siunaustilaisuudet ovat papin näkökulmasta?

Arkku, kappeli, tyhjät penkit, paikalla pappi ja joskus kanttori.

– Vainajan viimeinen matka on toisinaan juuri niin karu, tietää Martinseurakunnan kirkkoherra **Tuomo Norvasuo**, joka on uransa aikana ehtinyt olla useammassakin sellaisessa siunaustilaisuudessa. Hänen näppituntumansa on, että ilman saattoväkeä järjestettävien hautajaisten määrä on lisääntymään päin – joka tapauksessa ne ovat nousseet julkisuuteen viime aikoina.

Itse tilaisuus on tietenkin aina jossakin määrin samanlainen, oli mukana siten nolla, yksi tai tuhat saattajaa. Tietyt tutut elementit pysyvät: maasta olet sinä tullut ja maaksi olet jälleen tuleva, hiekan laittaminen arkulle. Mutta sitten on niitä osioita, joita voi vähän soveltaa. Että paljonko vaikka luetaan Raamattua tai rukouksia ja pidetäänkö esimerkiksi puhe, kuten yleensä on tapana:

– Mutta miksi pitää puhe, kun ei ole kuulijoitakaan? Tosin nykyään ajattelen niin, että onhan siellä kuitenkin se vainaja. Viimeksi tein siis siunauksen hyvin tiukasti kaavan mukaisesti. Ja kun tuli puheen vuoro... Olisi ollut hassua, jos olisi ollut kirjoitettu puhe, mutta itselleni oli merkityksellistä silti puhua. Se oli sitten sellaista sisäistä puhetta, ehkä lopulta itselle pikemmin, koska eihän se toinen sitä voinut kuulla, Norvasuo kertoo.

Puheessaan Norvasuo kertoi, että on siunaamassa vainajaa, muttei tiedä hänestä mitään, koska ei ollut ketään keneltä kysyä:

– Sanoin, etten tiedä, millainen sinun elämäsi oli ja miksi se päättyi niin yksinäisesti. Sanoitin toisin sanoen vähän itselleni niitä tuntemuksia, joita itsellä oli tilanteessa.

Aikaisemmilla kerroilla Norvasuo on ollut pragmaattisempi – siis ajatellut, ettei tässä nyt tarvita puheita, kun kerran kukaan ei kuule. Että kyseessä on vähän samanlainen tilanne kuin jos annetaan hätäkaste. Sekin on hyvin nopea ja koruton, sisältää vain olennaisimmat.

– Mutta pappina halusin pysähtyä miettimään että miksi? Miksi ihmisellä ei ole ketään? Koin että oli tärkeää pysähtyä hetkeksi siihen.

Vastausta siihen miksi-kysymykseen tosin ei ollut saatavilla. Syyt hautajaisvieraiden puuttumiseen voivat olla moninaiset:

– Voihan olla yksinkertaisesti niin, että vainajalla ei vain enää ole sukulaisia – että hän on sukunsa viimeinen. Tai ehkä yksinäisyys on valittua, sekin on mahdollista. Toki voi olla ristiriitoja, joiden tähden kukaan ei tullut. Ja siinäpä se juttu onkin: kun ei voi yhtään tietää. Yleensä hautajaisissa on papilla kuitenkin joku tulokulma asioihin, kun on voinut jutella jonkun sukulaisen tai tuttavan kanssa. Mutta toisaalta kun ei tiedä, ei voi kuin luottaa siihen, että Jumala tietää.

Norvasuo kertoo, että yksinäisyys toki herättää myötätuntoa, ehkä vähän sääliäkin:

– Ainakin tulee halu pysähtyä hetkeksi siihen. Onhan se hyvin traaginen tilanne, ellei tosiaan ole ketään. Mutta onhan siellä kuitenkin se vainaja, hänen elämänsä, sen ihmisen elämä.

Norvasuon mielestä myös muistelutilaisuus tai tässä tapauksessa sen puuttuminen on mielenkiintoinen:

– Sitä miettii, että kun ei ollut ketään paikalla, niin onko ylipäänsä olemassa ihmisiä, jotka muistaisivat tätä vainajaa. Tietääkö kukaan edes, että hän on kuollut? Onko niin, ettei yksikään ihminen ole suonut ajatusta sille, että tämä ihminen on kuollut.

Ihan aina saattajien puuttuminen ei kuitenkaan tarkoita sukulaisten tai läheisten puuttumista:

– Yksi kategoria ovat myös sellaiset tapaukset, että vainaja kuuluu kirkkoon, mutta lähisukulaiset eivät, ja he eivät halua, että vainaja siunataan. Olen yleensä sanonut heille, että koen kirkkoherrana merkityksellisenä, että saan saattaa seurakuntalaisen viimeiselle matkalleen, ja että mikäli se sopii heille, siunaan vainajan hyvin pienimuotoisesti, vaikka ilman muita saattajia. Jos se ei sovi, niin en minä riitelemään rupea, mutta on se yleensä sopinut. Joskus joku on myös tullut siunaukseenkin. ●

Fakta | 9 hautausmaata

Seurakuntayhtymällä on yhdeksän hautausmaata ja viisi kappelirakennusta eri puolilla Turkua ja Kaarinaa. Turun hautausmaalla on Ylösnousemuskappelin lisäksi Pyhän Ristin kappeli, jossa on kolme erikokoista kappelitilaa. Muut kappelit sijaitsevat Pyhän Katariinan kirkon vieressä sekä Kärsämäen ja Maarian keskisen hautausmailla. Hautausmailla on noin 40 500 hautaa, joissa on vielä hautaoikeus voimassa. Kaikkiaan hautoja on noin 56 500. Vuonna 2017 Turun ja Kaarinan hautausmaille haudattiin 1876 vainajaa, joista tuhkattiin 81,5 prosenttia.

Pyhän Ristin kappeli täytti 50

Vuonna 1967 valmistunut Pyhän ristin kappeli on Pekka Pitkäsen suunnittelema, betonirakentamisen helmi. Se sulautuu maastoon ulkoapäin ja sisältä henkii pyhyyttä, kauneutta ja askeettisuutta. Isossa kappelissa kävijä hiljentyy jo pelkän tilan vaikutuksesta. Kappeleiden alttarit sekä suuren kappelin saarnatuoli ovat betonimonoliitteja. Suuren kappelin yksi lasiseinä tuo luonnon sisään muuten minimalistiseen betoni-interiööriin.

Pyhän Ristin kappelissa on kolme kappelia – suuri kappeli, pieni kappeli ja alakappeli. Kappelin alakerrassa on krematorio. Pyhän Ristin kappelissa siunataan ikuisuusmatkalle noin tuhat vainajaa vuodessa. Pekka Pitkänen itse kuoli keväällä 2018.

Vapaaehtoiset vartiossa

KAATUNEITA 1161

Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi itsenäisyyspäivän kunniavartiossa sankarihaudoilla seisoi yli 300 vapaaehtoista.

Tavoitteena oli, että haudalla seisoisi samanikäinen nuori, kuin mitä sankarivainaja oli ollut kuollessaan, tähän ei aivan päästy, mutta vapaaehtoisia joka tapauksessa oli ilahduttavan paljon. Turun hautausmaalla on sankarihautoja 1161. Noin viisi sataa sankarivainajista oli 18–25 -vuotiaita. ●

Vieraan-varaisuuden kirkko

Anna Hällin mielestä Varissuolla on hyvä meininki.

Kun Varissuon kirkko viime vuonna täytti 20 vuotta, haettiin juhlan kunniaksi kaupasta 80 neliötä keltaista kreppipaperia, vapaaehtoiset seurakuntalaiset paperoivat kaikki ikkunat ja sen jälkeen pidettiin valoja viikko päällä. Kirkko loisti niin keskellä kylää kuin nyt keskellä voi olla.

Ja niin Varissuolla halutaan ollakin: mukana elämän sykkeessä, osana yhteisöä. Sinänsä huvittavaa on, että kirkko on niin osa yhteisöä ja maastoutuu niin hyvin viereiseen ostariin. Kun viime jouluna seurakuntapastori **Anna Hälli** kumppaneineen oli kirkon ulkopuolella laulamassa kauneimpia joululauluja, heitä tuli kuuntelemaan mies, joka sanoi, että tulisi kernaasti kirkkoon kuulemaan lisääkin, mutta missä se kirkko on?

Eikä siinä vielä mitään, mutta kun hän oli asunut Varissuolla 30 vuotta.

No, ehkä mies tarkoitti, ettei tiennyt, että seurakuntatalolla on kaiken lisäksi ihan kirkkokin. On siellä. Arkkitehtitoimisto Laiho-Pulkkinen-Raunion suunnittelema yhtenäinen kokonaisuus, johon kuuluvat niin ikään viereinen ostoskeskus, kirjasto, vanhustentalot ja terveysasema.

Elämää sisällä ja ulkona

Keltaisten ikkunoiden lisäksi synttäreiksi tilattiin myös 300 heijastinta ja 20 keltaista sateenvarjoa. Kirkon seinälle laitettiin taulu "Koti on siellä missä Vakke on" - Vakke on nuorison käyttämä termi Varissuosta. Joku sitten kyselikin, että yritättekö te tuolla tavalla kosiskella nuorisoa:

– Kyllä yritämme, Hälli nauraa.

Varissuolla kun on pyrkimyksenä, että myös kirkon seinien ulkopuolella tapahtuisi. Juhlan kunniaksi järjestettiin muun muassa Yllätyshyvyys -tempauksia, joissa seurakuntalaiset tekivät jonkin pienen hyvän teon: Käytiin lahjoittamassa Tyttöjen talolle 20 leffalippua. Käsityöpiiri neuloi kahdetkymmenet lapaset ja villasukat ja kävi jakamassa ne ostarilla tarvitseville. Kun oli oikein kamala ilma, käytiin tarjoamassa värjötteleville ihmisille kahvia ja leipää ja sympatiaa.

– Ajattelen, että kirkko on kotipesä, mutta sen alue on koko Varissuo. Haluamme dialogiin ihmisten kanssa. Kesällä meillä on Kesäkärry, vanhat maitokärryt, jotka on tuunattu kesäkahvilaksi. Tarjoamme kahvia ja keskustelemme ihmisten kanssa. Oleellista on, että toiminta ei saa olla pelkästään omiin tiloihin sidottu, Hälli miettii.

Toki kirkollakin tapahtuu. Yksi alueellinen erikoisuus on, että koska on niin paljon maahanmuuttajia, se näkyy myös messuissa. Kello 12 on sunnuntaisin ihan tavallinen luterilainen messu, jonka maahanmuuttajat ovat löytäneet hyvin. Hälli laski yhtenä kertana, että reilusta puolesta sadasta seurakuntalaisesta ainakin parikymmentä oli muita kuin syntysuomalaisia. Messuissa onkin sitten tapahtumien kulku selitettynä vihkosissa kymmenellä kielellä.

Ihmiset ovat ylipäänsä löytäneet hyvin seurakunnan toiminnan.

– Salaisuus on, että täällä seurakuntalaiset ovat kovin vieraanvaraisia, ihania ja sydämellisiä. Kun tulee uusia, mennään juttelemaan, istutaan viereen, näytetään virsikirjasta missä mennään, jos toinen ei ihan pysy kielen takia mukana. Kirkkokahvit meillä on aina ja sinne myös jäädään joukolla. Harvoin näkee, että joku istuisi siellä yksin. Seurakuntalaisilla on positiivinen omistajuus tähän paikkaan: he toimivat hyvällä tavalla isäntinä ja emäntinä, Hälli kertoo. ●

Pikkuhelppi auttaa arjessa

Perhetyöntekijä **Jaana Heinonen** mietti vuosi sitten, miten pystyisi helpottamaan lapsiperheiden arkea. Siis työskentelemään ennaltaehkäisevästi sen hyväksi, että arki ei kaatuisi päälle. Syntyi Pikku-Helppi, jossa työparina on lastenohjaaja **Janette Pietilä**:

– Siinä on ideana, että kun vanhemmat eivät jaksa tai muuten tarvitsevat pienen breikin, niin me annamme sellaisen, kahden tunnin mittaisen. Tulemme siis kotiin ja huolehdimme lapsista niin, että vanhempi voi käydä asioilla tai lenkillä tai mitä nyt tahtoo tehdä. Joku esimerkiksi käytti ajan kodin siivoamiseen. Eräässä perheessä apumme oli keskusteluapua: oli tilanne, että ihminen kaipasi jotakuta, joka kuuntelee. Yksi perhe voi käyttää tämän avun enintään neljä kertaa ja helppihetket ovat tiistaisin ja torstaisin kello 13–15, Jaana Heinonen kertoo.

Asiakkaita on riittänyt sen verran kuin on ollut resursseja, ja perheet myös ovat halunneet käyttää sen mahdollisen neljä kertaa, eli siitä kai voi päätellä, että työ on otettu vastaan hyvin:

– Kesällä olemme tauolla, mutta syksyllä taas jatketaan. Eikä siis tarvitse olla mitään ongelmia voidakseen ottaa meihin yhteyttä. Ihan tavallinen lapsiperhearki riittää. Tämä on maksutonta, matalan kynnyksen toimintaa. Kirkkoonkaan ei tarvitse kuulua. ●

Samtalsserie om tro och mycket annat

– Vi ville bjuda på en serie samtal med mening, något som bjuder till eftertanke. Fastetiden passade perfekt för det ändamålet. Då är det bra att varva ner och tänka över saker och ting, sitt eget liv, sin tro, sina värderingar. Och om man dessutom kan göra det genom samtal som engagerar en större grupp så är det ju desto bättre, säger Åbo svenska församlings kyrkoherde **Mia Bäck**.

Den första Fasteserien ordnades i fastan 2017 och responsen var god, så samtalen för eftertanke och fördjupning fortsatte i år. Mia Bäck var värd och bidrog till att bygga upp serien:

– Idén var att inläggen aoch samtalsämnena skulle vara aktuella, både i kyrkan och i samhället. Vi hade med några intressanta färska böcker och de frågor som de lyfte upp, men också andra frågor som är viktiga i samhället, som frågor kring asyl och integration. Just det visade sig också vara det mest populära temat, den kvällen var det fullt på Aurelia! minns Bäck.

Samtalen hittade sin publik även i övrigt, i synnerhet med beaktande av att Åbo svenska är en rätt liten församling: i allmänhet var det mellan 20 och 50 personer på plats.

– Det var också roligt att se att det var olika människor olika gånger, för att folk är intresserade av olika saker, säger Bäck.

Äktenskap och livsöden

De teman som togs upp i Fasteserien var varierade. Borgå stifts biskop **Björn Vikström** inledde serien aktuellt samma dag som den nya äktenskapslagen trädde i kraft. Han talade om sin färska bok "Monta rakkautta" (Många kärlekar) som tar upp teologiska frågor kring parrelationer, äktenskap och sexualitet. Vikström har talat för samkönade äktenskap och föreslår i boken att kyrkan borde ge upp vigselrätten – det skulle vara mera teologiskt korrekt om staten skötte den juridiska delen och att kyrkan välsignade äktenskapen. Kyrkan borde, enligt honom, välsigna både heteroäktenskap och homoäktenskap men ingen präst skulle tvingas till det.

Senare har han visserligen justerat sin syn på att frånsäga sig vigselrätten.

Äktenskap var också temat i ett samtal med forskaren **Emma Audas**, som har studerat äktenskapet ur ett litet bredare perspektiv och ställt frågan vad äktenskapet är i kristendom och kyrka.

Samtal har också förts om bland annat eutanasi på basis av **Carolin Ahlvik-Harju** disputation. En svängom i det bibliska landskapet tog man i samband med frågan om vem Paulus riktig var.

– Alla samtalen har varit väldigt intressanta, vart och ett på sitt sätt. Jag intervjuade till exempel **John Vikström** kring **Gustav Björkstrand**s biografi om honom. Hans liv har varit så långt och rikt att man kunde ha lyssnat på honom hur länge som helst! säger Bäck. ●

Då är det bra att varva ner och tänka över saker och ting, sitt eget liv, sin tro, sina värderingar.

1919 x päiväkerho!

Kukapa ei olisi pienenä käynyt jossain seurakunnan lapsille tarkoitetussa kerhossa tai vaikkapa kesäleirillä – kun aurinko paistoi, uiminen oli loputonta ja lomapäivät täyttyivät erilaisista peleistä ja leikeistä. Eikä se asia ole muuttunut: edelleen merkittävä osa kirkon toiminnasta on suunnattu lapsille. Pienimmistä pidetään huolta päiväkerhoissa, perhekerhoissa, muskareissa, iltapäivätoiminnassa, kesällä kun vanhemmilla on töitä sekä tietenkin monissa yksittäisissä tapahtumissa.

Vuonna 2017 esimerkiksi päiväkerhoryhmiin osallistui 388 lasta – kokoontumisia oli peräti 1919! Päiväkerhot on tarkoitettu 3-6-vuotiaille lapsille ja ryhmiä oli kaikkiaan 30. Ensi kertaa kokeiltiin myös kaksivuotiaiden ryhmää, sillä alle kolmevuotiaita olisi tulossa alati enemmän.

Uutta oli myös Föri–pulu -projekti, joka tehtiin yhdessä kaupungin avoimen varhaiskasvatuksen kanssa. Ideana oli lasten kielen rikastaminen. Lapset tekivät kerhoissa runoja ja loruja joita sitten oli esillä muun muassa kirjaston lastenosastolla.

Myös lapsille suunnattu iltapäivätoiminta oli vilkasta, siihen osallistui 422 koululaista kahdeksassa eri toimipisteessä

Kymppileiriä ja kirkonrottia

Perhekerhot ja muskarit säilyttivät suosiotaan. 34 perhekerhoa antoivat vertaistukea pikkulasten ja vauvojen vanhemmille. Muskareissa syötiin soittimia viikoittain yli 30 ryhmässä. Vastaavia uudentyyppisiä toimintamuotoja olivat liikunnallinen Äiti-Baby Bic sekä vauvojen värikylpy, jossa erilaisista ruoka-aineista valmistetuilla väreillä tehtiin mahtavia taideteoksia paperille, omaan naamaan sekä äidin paitaan.

Kesällä tarkoituksena on tarjota virkistysmahdollisuuksia lapsille ja perheille. Kesäkerhoja oli kymmenen kappaletta, Perheiden kesäkahviloita tusinan verran ja lisäksi järjestettiin retkiä ja leirejä. Kymppileiri oli suuri ponnistus – se on kaikille yhtymän alueen sinä vuonna kymmenen vuotta täyttäville tarkoitettu leiri.

Nukketeatteri Kas Kummaa esitti reformaation merkkivuoden kunniaksi "Aarteenetsijät" -näytelmää, ja Kirkonrotat **Marianna Koskinen** ja **Milla Järvinen** kiertelivät kouluissa, päiväkodeissa ja tapahtumissa esittelemässä seurakunnan toimintaa ja tekemässä erilaisia opastuksia esimerkiksi Tuomiokirkossa.

Sairaitakaan lapsia ei unohdettu: kaksi lastenohjaajaa työskenteli TYKS:ssa leikittämässä lapsia. ●

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2017

Tuotot lajeittain

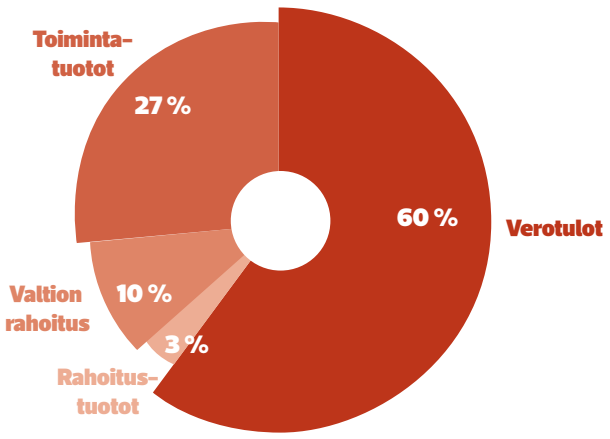

Nettokulujen jakaantuminen toiminnoittain

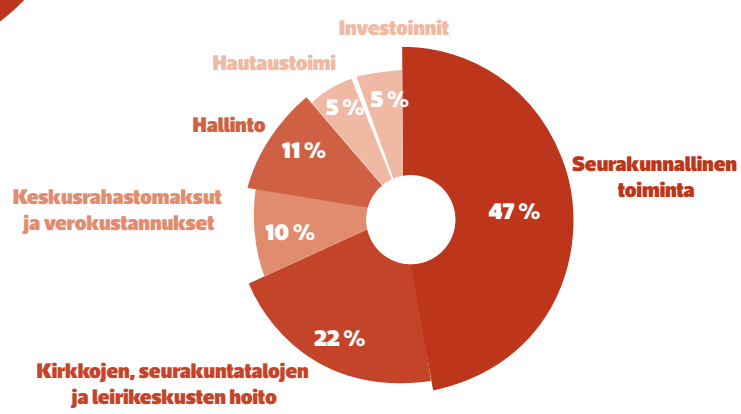

Seurakunnallinen toiminta tehtäväalueittain

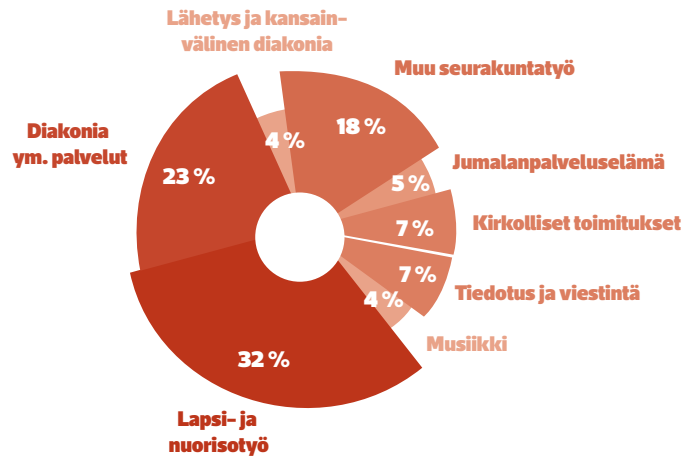

Arkiretriitti sopii kaupunkilaisellekin

Hiljaisuuden retriitit lienevät useimmille tuttuja: eli että mennään jonnekin rauhaisaan paikkaan muutamaksi päiväksi ja hiljennytään yhdessä. Mutta samaa voi tehdä myös kaupungissa ja ihan itsekseen.

Retriittipappi **Päivi Vuorilehto** kertoo, että kaksi kertaa vuodessa järjestetään Turussa arkiretriitti eli kuuden viikon jakso, jolloin on tarkoitus hiljentyä päivittäin arjen keskellä. Ensimmäinen kokoontuminen on porukalla – yhdessä ryhmässä on yleensä viitisentoista ihmistä – ja myös päätöskokoontuminen tehdään yhdessä.

Ideana on, että päivittäin, mielellään vielä samaan aikaan, varattaisiin itselle mietiskelyhetki. Päivittäinen pysähtyminen, jossa omaa elämää reflektoitaisiin. Retriitin tarkoituksena on yrittää harjaantua näkemään Jumalan toiminta omassa elämässä ja omassa arjessa. Harjoituksissa on aina mukana joku Raamatun teksti, jota sitten peilaillaan omaan elämään. Kyseessä on hengellisten harjoitusten sarja, joka on oikeastaan alun perin jesuiittojen perustaja Ignatius Loyolalta, mutta joka on modernisoitu nykypäivään:

– Harjoitukset ovat aika Raamattu-keskeisiä ja sopivat siksi hyvin luterilaiseenkin ajatteluun. Käydään ikään kuin hiljaisesti vuoropuhelua tekstin kanssa, mietitään sitä ja mitä se voisi itselle tarkoittaa. Kerran viikossa tavataan ohjaaja, jolle voi jakaa näitä kokemuksia ja ajatuksia sen verran kuin haluaa. Ne ovat luottamuksellisia keskusteluja. Se ei ole terapiaa, mutta puhumisella ja omien ajatusten esiintuomisella voi olla terapeuttinen vaikutus, Vuorilehto sanoo.

Arkiretriitin lisäksi Ruotsalaisen seurakunnan Aureliassa järjestetään tiistai-illan meditaatiohetki, joka toteutetaan yhdessä Turku Mindfulnessin kanssa:

– Jokaisen kerran aluksi käydään vähän läpi meditaatiota, istuma-asentoa, hengitystä ja sitten rauhoitutaan itse mietiskelyyn. Istutaan patjoilla tai meditaatiojakkaroilla, puolessa välissä on pieni meditaatiokävely – sellaista äärimmäisen hidasta kävelyä salin ympäri – ja sitten laskeudutaan loppuajaksi taas hiljaisuuteen.

Kerran vuodessa hiljennytään porukalla myös Tuomiokirkossa – tai voi siellä toki hiljentyä joka päivä, mutta ei tällä tavalla:

– Silloin kirkossa ei ole muuta, ei turistikierroksia, ei urkuria harjoittelemassa. Ideana on viettää kirkossa koko päivä, yhdeksästä seitsemään – kirkossa myös syödään, sakastin ullakolla on tätä varten mainio tila. Mietiskelypatjat ja -jakkarat ovat mukana ja päivä kuluu villasukat jalassa meditoiden, rukoushetkiä ja messua viettäen. Tänä vuonna Hiljaisuuden päivä on 27.10., Vuorilehto kertoo.

Ja miksi ihmiset sitten kaipaavat hiljentymistä?

– Kaipa elämä on niin kiireistä, että halutaan säilyttää kosketus omaan elämään ja hiljentymällä se voi onnistua. Itse ajattelen, että osa kristillisestä mystiikasta on sitä, että ikään kuin tullaan konkreettisesti lähteelle – eli ei vain lueta sanaa, vaan myös koetaan. Se on vähän sama kuin että jos vain lukisi ruokaohjeita, muttei koskaan tekisi ruokaa tai söisi, niin jotain oleellista jäisi kokematta. Jumala ei tyhjene sanoista vaan häntä voi lähestyä myös hiljaisuuden kautta. Hiljaisuus on se tila jossa voi ehkä kuulla, mitä Jumala puhuu.

Vuoden 2017 aikana järjestettiin 32 erilaista retriittiä. ●

32 RETRIITTIÄ